

Sygn. akt V Gzd 84/16

POSTANOWIENIE

27 czerwca 2017r.

Sądu Rejonowego w Olsztynie Wydział V Gospodarczy

Przewodniczący: SSR Aneta Dawidziuk

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Dolecka

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2017r. na rozprawie

sprawy z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. Oddział w O.

o pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej i pełnienia funkcji

z udziałem A. S.

postanawia:

oddalić wniosek.

SSR Aneta Dawidziuk

Sygn. akt V GZd 84/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W., Oddział w O. wniosł o orzeczenie wobec uczestnika postępowania A. S. zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub w ramach spółki cywilnej oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, członka komisji rewizyjnej, reprezentanta lub pełnomocnika osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie tej działalności, spółki handlowej, przedsiębiorstwa państwowego, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszenia na maksymalny dozwolony przepisami okres.

W uzasadnieniu wnioskodawca podał, że uczestnik prowadzi działalność gospodarczą pod firmą P.H.U. A. S.. Uczestnik postępowania posiada zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ogólną kwotę 236.424,85 zł. Na zadłużenie te składają się składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres 08.2009 r., 10.2009 r., 09.2010 r.-10.2015 r. w łącznej kwocie 171.587,79 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres 08.2009 r., 10.2009 r., 05.2010 r.-10.2015 r. w łącznej kwocie 55.119,28 zł, składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 08.2009 r., 10.2009 r., 09.2010 r.-10.2015 r. w łącznej kwocie 9717,78 zł.

Poza zaległościami z tytułu składek uczestnik postępowania posiada również zobowiązania wobec innych wierzycieli m.in. wobec Naczelnika Urzędu Skarbowego w O.. Najstarsza zaległość przypada na I kwartał 2009 r. i dotyczy wierzyciela Urzędu Miejskiego w O.. Według informacji uzyskanej z Urzędu Miejskiego w O. w dniu 21 lipca 2016 r. uczestnik posiadał zaległość z tytułu podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego. Najstarsza zaległość jest z marca 2009 r.

W stosunku do uczestnika prowadzone jest także postępowanie egzekucyjne z rachunku bankowego w Banku (...) S.A. – do tego rachunku nastąpił zbieg egzekucji administracyjnych i sądowych z Urzędem Skarbowym w O..

Uczestnik nie złożył odpowiedzi na wniosek. Na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2017 r. podał, że nie zgadza się z wnioskiem. Podał, że pozyskał nowych klientów, w związku z czym postara się spłacić całą kwotę (k.28).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Uczestnik postępowania A. S. prowadzi działalność gospodarczą od 01 czerwca 2008 r. (wydruk z (...) k. 12) w zakresie realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków. Postanowieniem z dnia 06 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie w sprawie sygn. akt V GU 163/15 oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy prawa upadłościowego i naprawczego.

Uczestnik postępowania posiada zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ogólną kwotę 236.424,85 zł. Na zadłużenie te składają się składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres 08.2009 r., 10.2009 r., 09.2010 r.-10.2015 r. w łącznej kwocie 171.587,79 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres 08.2009 r., 10.2009 r., 05.2010 r.-10.2015 r. w łącznej kwocie 55.119,28 zł, składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 08.2009 r., 10.2009 r., 09.2010 r.-10.2015 r. w łącznej kwocie 9717,78 zł. Najstarsza zaległość dotyczy nieopłaconych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres sierpień 2009 r. (dowód: wydruk przeglądu danych – stany należności k. 4-9).

Uczestnik postępowania posiada również zobowiązania wobec innych wierzycieli m.in. wobec Naczelnika Urzędu Skarbowego w O.. Najstarsza zaległość przypada na I kwartał 2009 r. i dotyczy wierzyciela Urzędu Miejskiego w O.. Uczestnik posiada zaległości z tytułu podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego w łącznej kwocie 82.479,30 zł oraz odsetki w wysokości 39.400,00 zł. Najstarsza zaległość w kwocie 26774,11 zł za okres od 16 marca 2009 r. (dowód: pismo z UM w O. k.10)

W stosunku do uczestnika prowadzone jest także postępowanie egzekucyjne z rachunku bankowego w Banku (...) S.A. – do tego rachunku nastąpił bieg egzekucji administracyjnych i sądowych z Urzędem Skarbowym w O.. (dowód: pismo z Banku (...) k.11)

Uczestnik nadal prowadzi działalność gospodarczą. Pozyskuje nowych klientów i podpisuje nowe umowy. Deklaruje chęć spłaty zadłużenia (przesłuchanie informacyjne uczestnika k.28)

Sąd zważył, co następuje:

Analizując stanowisko zaprezentowane przez wnioskodawcę wskazać należy, że podstawą orzeczenia o pozbawieniu prawa prowadzenia działalności gospodarczej i pełnienia niektórych funkcji jest udowodnienie przez wnioskodawcę, iż zachodzi jedna z przesłanek wymienionych w art. 373 ust. 1 i 2 lub art. 374 pr. up. Przy czym, wbrew zarzutowi naruszenia art. 452 Prawa restrukturyzacyjnego (w zw. z art. 373 ust. 1 pkt. 1 p.u.n., art. 374 i art. 21 p.u.n.) zastosowanie miały przepisy ustawy w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 15 maja 2015 r. Prawo Restrukturyzacyjne (Dz.U.2015, poz. 978) obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Należy zauważyć, że zgodnie z treścią art. 452 Prawa Restrukturyzacyjnego w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy wpłynął wniosek o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, stosuje się przepisy dotychczasowe, z tym że zakaz ten może być orzeczony na okres od roku do dziesięciu lat (ust.1), zaś w sprawach, w których po wejściu w życie ustawy wpłynął wniosek o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, działania lub zaniechania, o których mowa w art. 373 i art. 374 ustawy zmienianej w art. 428, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ocenia się według przepisów ustawy obowiązującej w dniu ich wystąpienia (ust.2). Jeżeli jednak działania lub zaniechania, o których mowa w art. 373 i art. 374 ustawy zmienianej w art. 428 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, które stanowią podstawę orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, miały miejsce zarówno przed dniem wejścia w życie ustawy, jak i po jej wejściu w życie, do oceny ich skutków stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 428 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą (ust.3).

W niniejszej sprawie niewypłacalność uczestnika, na którą powoływał się wnioskodawca, nastąpiła przed wniesieniem wniosku (wnioskodawca wskazywał, że niewypłacalność istniała przynajmniej od 2009 roku), ale ten stan trwał także i po jego złożeniu i zmianie przepisów z dnia 01 stycznia 2016 r. i przez cały ten okres dłużnik nie złożył wniosku o

ogłoszenie upadłości. Zatem do skutków działania i zaniechania dłużnika mają zastosowanie przepisy obowiązujące obecnie.

W myśl wzmiankowanego unormowania będącego podstawą prawną wniosku sąd może orzec przedmiotowy zakaz w stosunku do osoby, która ze swej winy będąc do tego zobowiązana z mocy ustawy nie złożyła w terminie 30 dni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości (por. 21 ust. 1 pr. up). Przy orzekaniu zakazu sąd bierze pod uwagę stopień winy oraz skutki podejmowanych działań, w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli (art. 373 ust. 1 pkt 1 i 2 pr. up.). Sąd może orzec zakaz również wobec przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, jeżeli popadł on w niewypłacalność w następstwie swego celowego działania lub rażącego niedbalstwa (art. 374 ust. 1 pr. up.).

Z art. 373 ust. 1 pkt 1 pr. up. wynika obowiązek wykazania przez wnioskodawcę niezłożenia przez uczestnika wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie 30 dni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości, a zatem konieczne jest ustalenie w pierwszym rzędzie zaistnienia stanu niewypłacalności, w rozumieniu art. 11 ust. 1 puin, tj. stanu niewykonywania wymagalnych zobowiązań oraz chwili zaistnienia tego stanu. Kolejną z przesłanek zastosowania tego przepisu jest ustalenie, iż niezłożenie przez zobowiązanego wniosku o ogłoszenie upadłości w ustawowym terminie nastąpiło z jego winy.

Podstawę pozbawienia prawa stanowi zarówno wina umyślna, jak i wina nieumyślna w postaci niedbalstwa, polegającego na niedołożeniu należytej staranności wymaganej przez prawo. Kryterium pozwalające na ustalenie, czy zachowanie dłużnika było zawinione zawiera art. 355 k.c. Zgodnie tym przepisem dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność). Ustanowiona w tym przepisie zasada ma podstawowe znaczenie dla ustalania wzorca wymaganego zachowania (miernika staranności) dla każdego, kto znajduje się w określonej sytuacji. Należy także podkreślić, że wina, o której mowa nie dotyczy zawinienia w doprowadzeniu przez dłużnika do stanu jego niewypłacalności. Istotne natomiast znaczenie ma fakt, czy i w jakim zakresie dłużnik jest winien niezłożenia w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości. Winę w kontekście art. 373 ust. 1 pr. up. należy bowiem postrzegać jako naganny stosunek podmiotu do obowiązku zgłoszenia wniosku o upadłość, w odróżnieniu od winy w postaci celowego działania lub rażącego niedbalstwa skutkującym popadnięciem w stan niewypłacalności, o którym mowa w art. 374 ust. 1 pr. up. O celowym działaniu upadłego oraz osób wymienionych w art. 374 można mówić wtedy, gdy podejmowali działanie zmierzające do doprowadzenia swego przedsiębiorstwa do niewypłacalności albo co najmniej świadomie się na to godzili. Przy określeniu zaś, czy mamy do czynienia z rażącym niedbalstwem jako przyczyną niewypłacalności, należy zbadać, czy osoba, która ma być pozbawiona tych praw, zachowała przy prowadzeniu działalności gospodarczej należyłą staranność wymaganą przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

Wnioskodawca, wbrew spoczywającemu na nim ciężarowi procesowemu nie wykazał przesłanek orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej wobec uczestnika zarówno określonych w art. 373 ust. 1 i 2, jak i w art. 374 ust. 1 pr. up., wobec czego zarzut naruszenia art. 373 ust. 1 pkt 1 p.u.n., art. 374 ust. 1, art. 21 ust. 1 p.u.n. w związku z art. 12 ust. 1 i 11 ust. 1 p.u.n. uznać należało za bezzasadny.

Z zebranego materiału dowodowego, w szczególności dokumentów przedstawionych przez wnioskodawcę wynikało, że uczestnik popadła w stan niewypłacalności, bowiem posiada zaległości w spłacie wymagalnych zobowiązań pieniężnych wobec ZUS i Urzędu Skarbowego. Jednakże w oparciu o przedstawione dowody nie było możliwe ustalenie dokładnej daty, w której zaistniał stan niewypłacalności uczestniczki. Nie chodziło zatem o negatywną ocenę wiarygodności przedstawionym dokumentom urzędowym, a o to, że nie stanowiły one wystarczającej podstawy do określenia dokładnej daty powstania niewypłacalności dłużniczki, tym samym zarzut naruszenia art. 244 w zw. z art. 13 k.p.c. również okazał się bezzasadny.

Brak wykazania dokładnej daty, w której doszło do niewypłacalności dłużnika uniemożliwia ocenę kwestii dochowania terminu na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości.

Jako datę, od której niewątpliwie istniał już stan niewypłacalności wnioskodawca wskazał rok 2009r.

Nie można jednak zaakceptować poglądu wnioskodawcy, iż nie jest istotne ustalenie daty powstania stanu niewypłacalności dłużnika. Dokładne określenie daty powstania niewypłacalności konieczne jest dla ustalenia po pierwsze, od kiedy zaczął biec 30 – dniowy termin na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości (poprzednio dwóch tygodni) i tym samym ocena winy uczestnika w niedochowaniu tego obowiązku. Brak jest na gruncie omawianego unormowania domniemania winy dłużnika, a zatem w myśl ogólnej zasady przewidzianej w art. 6 k.c. w zw. z art. 373 ust. 1 pkt p.up. oraz art. 374 ust. 1 p.up., wnioskodawca, który żąda wydania orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej powinien udowodnić winę zobowiązanego w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości w ustawowym termin lub też winę w postaci celowego działania lub rażącego niedbalstwa w popadnięciu w stan niewypłacalności.

Podkreślenia wymaga, że obowiązkiem sądu przy rozpoznawaniu wniosku o orzeczenie zakazu w granicach wynikających z art. 373 ust. 1 p.up. jest wzięcie łącznie pod uwagę dwóch przesłanek: 1/ stopnia winy oraz 2/ skutków podejmowanych działań, wśród których ustawodawca wyartykułował w szczególności dwa konkretne skutki: a/ obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i b/ rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli. Ocena tych przesłanek nie może natomiast nastąpić w oderwaniu od odległości czasowej od powstania stanu niewypłacalności.

Dokładne określenie wymiaru i skutków ewentualnego niedochowania obowiązku w złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości ma szczególne znaczenie z uwagi na charakter środka prawnego, jakim jest orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, zbliżonego do sankcji karnej. W związku z tym sąd obowiązany jest do wszechstronnego ustalenia wszystkich okoliczności wpływających na wymiar ewentualnego zakazu. Nie można poprzestać na świadomym ograniczeniu ustaleń faktycznych w tym zakresie. Wnioskodawca składając wniosek w trybie art. 376 p.up. musi mieć świadomość, że spoczywa na nim ciężar udowodnienia wszystkich przesłanek wynikających z art. 373 czy art. 374 p.up., bez możliwości ograniczania ich wyłącznie do zdarzeń dotyczących jego wierzytelności wobec dłużnika.

Przy ocenie podstaw do zastosowania sankcji wobec przedsiębiorcy oprócz stwierdzenia naruszenia obowiązków i jego następstw konieczna jest ocena strony podmiotowej naruszenia, a więc stopnia winy przedsiębiorcy. Od stopnia winy zależy z kolei wymiar orzeczonej sankcji. Wykładnia literalna ust. 3 art. 373 p.up. (słowa: „przy orzekaniu zakazu” oznaczają, iż sąd stwierdził podstawę do wydania pozytywnego orzeczenia) oraz celowościowa (cel prewencyjny tej instytucji polegający na eliminacji niesolidnych przedsiębiorców z rynku działalności gospodarczej we wszelkich jej przejawach określonych z art. 373 ust. 1 celem ochrony wierzycieli) wskazują, iż ust. 2 tego przepisu odnosi się do okresu, na jaki należy taki zakaz orzec. Ustawa przewiduje w tym zakresie możliwość orzeczenia zakazu od jednego do dziesięciu lat. Przy czym podkreślenia wymaga, że wina i jej stopień są nie tylko przesłankami decydującymi o zakresie i czasokresie pozbawienia praw, o czym stanowi ust. 2 art. 373 p.u.n., lecz przede wszystkim mają wpływ na decyzję sądu o uwzględnieniu bądź oddaleniu wniosku, bowiem orzeczenie zakazu przewidzianego w art. 373 ust. 1 p.u.n. ma charakter fakultatywny (por. m.in.: postanowienia SN: z dnia 13 stycznia 2010 r. II CSK 364/09, z dnia 11 grudnia 2008 r. IV CSK 379/08, z dnia 22 sierpnia 2007 r., II CSK 45/07).

Z uwagi na to, że brak było możliwości ustalenia dokładnej daty, kiedy powstała podstawa do ogłoszenia upadłości dłużnika, przedwczesnym było przesądzenie, że w rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z celowym działaniem lub rażącym niedbalstwem ukierunkowanym na doprowadzenie do niewypłacalności. Co istotniejsze, wnioskodawca nie przedstawił ponadto na tą okoliczność dostatecznych dowodów.

Jednakże orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej nie jest obligatoryjne, a Sąd może go orzec po zbadaniu, czy zaistniały ku temu stosowne przesłanki. O tym, czy należy orzec zakaz prowadzenia działalności gospodarczej i innych praw wymienionych w art. 373 p.u.n., decyduje nie tylko wina w podejmowaniu działań określonych w art. 371 ust. 1 pkt 1-4, lecz także skutek zawinionego działania. Zdaniem Sądu Najwyższego przy ustalaniu skutku zawinionego działania należy brać pod uwagę również rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli (postanowienie SN z dn. 4 sierpnia 2005r., III CK 691/04 niepubl.). W niniejszej sprawie nie zostało przez

wnioskodawcę wykazane za pomocą materiału dowodowego, który mógłby zostać uznany za wystarczającą podstawę dla wydania wnioskowanego orzeczenia w oparciu o art. 373 ust. 1 pkt 1 p.u.n., jaki jest rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli, wnioskodawca nie wykazał również winy, a co za tym idzie stopnia zawinienia uczestnika w działaniu lub zaniechaniu oraz skutków podejmowanych działań wpływających na obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa uczestnika. Powyższych okoliczności wnioskodawca nie wykazał za pomocą żadnych środków dowodowych. W ocenie Sądu przedstawiony przez wnioskodawcę materiał dowodowy nie daje podstaw do pozbawienia uczestnika uprawnień pozwalających na swobodne działanie w obrocie gospodarczym. Wysokość zadłużenia wobec wnioskodawcy jest niewielka, jak na przedsiębiorcę porównywalna do zadłużenia osoby fizycznej - konsumenta. Uczestnik nie posiada żadnego majątku. W związku z tym działania uczestnika nie doprowadziły do obniżenia wartości ekonomicznej jego przedsiębiorstwa.

Należy podkreślić, że sankcja w postaci orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej ma m.in. odstraszać od zachowań, które stanowiłyby naruszenie prawa i zabezpieczyć przed lekceważeniem prawnych rygorów prowadzenia działalności gospodarczej, zabezpieczać przed wyrządzeniem szkody wierzycielom, a wreszcie ma powodować wyeliminowanie z obrotu gospodarczego osób, które nie są w stanie sprostać podstawowym wymaganiom prowadzenia działalności gospodarczej ustanowionym w interesie każdego z uczestników obrotu gospodarczego. Samo postępowanie ma chronić nie tyle interesy wierzycieli konkretnego dłużnika, ale interesy wszystkich uczestników obrotu prawnego (zob. uzasadnienie wyroku TK z dnia 4.07.2002 r., P 12/01, OTK ZU 2002, Nr 4A, poz. 50).

O tym, czy i w jakim zakresie należy orzec zakaz decydować powinien także skutek zawinionego działania, a zatem czy doszło do pokrzywdzenia wierzycieli (zob. F. Zedler [w] Prawo upadłościowe i naprawcze. K.W. Zakamycze, Kraków 2003, teza 7 do art. 373, str. 959).

Sąd nie znalazł podstaw do wyeliminowania uczestnika z obrotu gospodarczego.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, iż wnioskodawca nie udowodnił zaistnienia wszystkich przesłanek z art. 373 p.u.n., zwłaszcza dotyczących stopnia jego winy, skutków działań lub zaniechań uczestnika w postaci obniżenia wartości przedsiębiorstwa oraz zakresu pokrzywdzenia wierzycieli tj. zasadności swojego wniosku, a to na nim spoczywał ciężar dowodu na podstawie art. 6 k.c. Należy w tym miejscu wskazać, iż zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Podkreślić przy tym należy, że samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą, co wynika z przepisu art. 232 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z 22 listopada 2001 roku, I PKN 660/00 Wokanda 2002/7-8/44).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd orzekł jak w sentencji na podstawie art. 373 ust. 1 pkt 1 p.u.n. a contrario.

SSR Aneta Dawidziuk